

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, JUNE 8, 1911.

Whakaatu i te Tangohanga me te Whakatakotoranga i tetahi Rori ma runga i nga Poraka o Rangitoto-Tuhua Nama 68m me 68g, Takiwa Ruri o Mapara, Takiwa Whenua o Taranaki.

(L.S.) ISLINGTON, Kawana.

HE PANUITANGA.

I RUNGA i te whakahaerenga me te whakatutukitanga o nga mana kua whakawhiwhia e tekiona toru rau e waru tekau ma whitu o te Ture Whenua Maori, 1909, ko ahau, ko John Poynder Dickson-Poynder, Baron Islington, te Kawana o te Tominiona o Niu Tireni, tenei ka whakata-koto a ka wehe hei rori i nga whenua e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei.

KUPU APITI.

Nga Eka o te Piihi Whenua e tangohia ana hei Rori.	Ko tetahi Wahi o	Poraka.	Takiwa Ruri.	Te Nama o te Mapi.	Te Kara i runga i te Mapi.
E. R. P. 0 2 30-6	Rangitoto - Tuhua Nama 68m	V	Mapara	L. 1911/ 506A	Whero.
14 3 33	Rangitoto - Tuhua Nama 68g (Mangapeehi)	IV, V	Mapara	L. 1911/ 506B	Whero.

Kahiti - A.

Kei roto i te Takiwa Whenua o Taranaki; e ata whakaaturia nei i runga i te mapi kua maakatia a kua pania ki te kara, e huaina nei i runga ake nei, kua whakatakotoria ki te Tino Tari mo nga Whenua, Poneke.

He mea tuku i raro i te ringa o His Excellency te Right Honourable John Poynder Dickson-Poynder, Baron Islington, Kawana, Tino Rangatira o te Tominiona o Niu Tireni me nga Motu kei raro i tona mana; he mea whakaputa i raro i te Hiiri o taua Tominiona, i Poneke, i tenei te toru tekau ma tahi o nga ra o Mei, te tau o to tatou Ariki kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma tahi.

D. BUDDO,
Mo te Minita mo nga Whenua.

E TE ATUA TOHUNGIA TE KINGI!

Whakawhiwhi Mana Whakawa ki te Kooti Whenua Maori.

ISLINGTON, Kawana.
OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma iwa o nga ra o Mei, 1911.

KO TE HONORE JAMES CARROLL HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

NOTEMEA kua meinga hei ture e tekiona rua tekau ma rima o te Ture Whenua Maori, 1909, ka ahei te Kawana i runga i te Ota Kaunihera ki te whakawhiwhi atu ki te Kooti Whenua Maori, ano tonu me te mea nei ra taua Ture i whakawhiwhi atu, i tetahi mana whakawa mo ia take me ia tautohe ranei e pa ana ki nga whai taketanga

o te Maori ki tetahi whenua, taonga tinana ranei; a hei reira ka tino whai mana ka tino whai kaha te Kooti ki te whakatauri i taua take, tautohe ranei, kia hangai i runga i ta te ture.

A notemea i runga i te whakahaerenga o tetahi Ota Kaunihera, i mahia ki te Whare o te Kawana, i Poneke, i te tekau ma rima o nga ra o Aepirira, 1882, ko nga moni e huaina ana i roto i taua Ota Kaunihera i whakatakotoria ki te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa i runga i nga tikanga kei roto i taua Kaunihera e mau ana. A notemea kua utua e te Kai-tiaki mo te Katoa te moni tinana me nga inifareti katoa e tika ana kia utua mo nga hea o Iraia te Hunga, kua mate (Nama 25 i roto i te rangi), ki nga kai-riiwhi (ki nga kai-riiwhi ranei o aua kai-riiwhi) e ata whakaaturia nei i roto i te rarangi tuarima o te Kupu Apiti ki taua Ota Kaunihera: A notemea kua puta he awangawanga ko wai ra a Heta raua ko Rangipane, nga kai-riiwhi kua huaina i runga nei, a kua puta hoki he awangawanga e tika ana ranei kaore ranei a Pirihira Rangi Whakama-puna kia tu hei kai-riiwhi mo nga hea o Heta raua ko Rangipane a mehemea ranei te Kataraina Rangipane e huaina nei i roto i te tiwhikete i hainatia e Tiati Honihana (Judge Johnson) e tika ana ko te Rangipane e huaina nei i roto i te rarangi tuarima o te Kupu Apiti ki taua Ota Kaunihera.

A notemea e tika ana kia whakawhiwhia te Kooti Whenua Maori ki te mana e ahei ai ia ki te uiui ki te whakatauri i nga Maori e tika ana ki nga hea me nga paanga o taua Heta me taua Rangipane i roto i aua moni.

Na reira, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tireni, i runga i te whakahaerenga me te whakatatutukitanga i nga haka me nga mana kua whakawhiwhia nei ki a ia e wahanga-tekiona tahi o tekiona rua tekau ma rima o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te tohutohu me te whakaae o te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka ota ka panui ko te uiuinga me te whakataunga o nga take kua huaina i runga ake nei, me take, e tika ana ranei kia whakatauri i runga i aua tikanga, me uru ki roto a tenei ka whakaurua ki roto ki te mana whakawa o taua Kooti. A tenei ka panutia ko tenei Ota Kaunihera i mahia i raro i nga tikanga mo taua mahi kei

roto i te Ture Whenua Maori, 1909, a ka whai mana ano he whakaaetanga na te Kawana i roto i tona Kaunihera ki nga whakahaerenga kua whakamania e tenei.

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

*Whakaaetanga kia Whakawhiwhia tetahi Whenua
Karauna mo tetahi Whenua Maori.*

NOTEMEA kua whakaritea e Wahi XIX o te Ture Whenua Maori, 1909, *inter alia*, ko te whakawhiwhi Whenua Karauna mo te whenua Maori me riro ma te Poari Hoko Whenua Maori e whakahaere e whakatutuki. A notemea e tika ana kia whakatutukitia te whakawhiwhiwhi e ata whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei.

Na reira, ko te Poari Hoko Whenua Maori, i runga i te whakahaerenga i nga mana kua whakawhiwhia ki a ia e Wahi XIX o te Ture Whenua Maori, 1909, tenei ka whakaae ki taua whakawhiwhiwhinga.

A tenei ka panuitia ko tenei whakaaturanga he mea whakaputa i raro i nga tikanga mo taua mahi kei roto i te Ture Whenua Maori, 1909, a me whai mana ano he whakaaetanga na te Poari Hoko Whenua Maori.

KUPU APITI.

WHENUA Karauna: E 3'3 paati, ara ko etahi wahi o Ohura South O Nama 1, kua ata rohea, kei roto i Poraka 1, takiwa Ruri o Piopioatea; me whakawhiwhi hei utu mo te -

Whenua Maori: 36'3 nga paati, ara ko etahi wahi o Ohura O South Nama 3 kua ata rohea, kei roto i Poraka 1, Takiwa Ruri o Piopioatea.

He mea tuhituhi ki Poneke, i tenei te tahi o nga ra o Hune, 1911.

JAMES CARROLL,
Minita mo te Taha Maori.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

TUUNGA O TE KOOTI WHENUA MAORI KI HAWERA A TE 22 O NGA RA O HUNE, 1911.

Tari Kooti Whenua Maori, Whanganui.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Hawera a te 22 o nga ra o Hune, 1911, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tubia i tenei te 5 o nga ra o Hune, 1911.

Na TE MAKE, Kai-rehita.

[Whanganui, 1911-7.]

KUPU APITI.

TONO I BARO O NGA TEKIONA 14 TAE ATU KI TE 17 O TE TURE WHAKATIKATIKA I NGA RAHUI O TE TAI HAUAAURU, 1892. ME TEKIONA 25 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909, KIA MOHIOTIA NGA INGOA O NGA TANGATA ME O RATOU PAANGA I ROTO I TE WHENUA I BARO IHO NEI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
210	Te Kai-tiaki o te Katoa (N.P. 769-5)	Otuhia Poraka, Rota 16B, 17B, 18B, 19B, 20B, 21B, 22B o Tekiona 382, Takiwa Ruri o Okotuku, tetahi wahi o Otuhua Poraka, Poraka V o te Takiwa Ruri o Nukumaru.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
211	Makere Kerenene me Ngahari Kerenene (N.P. 521-3) ..	Tekiona 65, Waitara Takiwa Hauauru, Poraka III, Paritutu.

TONO I BARO I TEKIONA 163 O WAHANGA IX O TE TURE WHENUA MAORI, 1909, KIA HANGA TETAHI OTA WHAKAMANA I TE TANGOHANGA O TETAHI TAMAITI HEI TAMAITI WHANGAI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tamaiti.	Te Ahua o te Tuku.
212	Matiti (Mis. 2/21)	Matiti me Whangara ..	Tangohanga a Matiti ia Matiti raua ko Whangara, nga tamariki a Hinga Komene raua ko Te Okeroa, hei tamariki whangai mana.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE PUKAPUKA WHAKAMANANA KAI-WHAKAHAERE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tupapaku.
213	Samuel J. Jackson, mo Te Keepa te Whakaruihi (P. 16-1) ..	Komene Tuhina.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE TIWHIKETE WHAKAKAUMATUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ingoa o te Tangata e Whakakau- matuatia ana.
214	Ngawhai Repo Hakaraia (N.P. 383-15)	Tekiona 34, Poraka 4, Takiwa Ruri o Waitara, me Tekiona 23, Poraka 1, Waitara ki uta	Ko te Kai-tono.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI HOU.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ingoa o te Tamaiti.
215	Rangiumu (N.P. 566-345)	Hapotiki, Hamua, Mokoia	Hitera Te Ngaruru.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
215a	Samuel J. Jackson, mo Aroaro Ruakere (N.P. 205-229)	Ngati-Moeahu	Pahikura, ara Pahikura Patumoc.
216	Samuel J. Jackson, mo Aroaro Ruakere (N.P. 266-9)	Oakura Taone, Tekiona 1	Pahikura, ara Pahikura Patumoc.
217	Samuel J. Jackson, mo Aroaro Ruakere (N.P. 910-1)	Oakura Taone, Tekiona 11, 12, 13, 14, 26, 27, 28	Pahikura, ara Pahikura Patumoc.
218	Samuel J. Jackson, mo Henare Tauroto (N.P. 25-105)	Araheke M	Waipaka Tauroto, Waipakihi.
219	Samuel J. Jackson, mo Hautorokawa (N.P. 854-3)	Oakura Taone, Tekiona 16, 17, 18	Wi Kamokamo.
220	Hemi Himiona (N.P. 54-49)	Ruakere	Te Punga Teira.
221	Hemi Himiona (N.P. 54-51)	Ruakere	Hanatapu.
222	Hemi Himiona (N.P. 278-27)	Oco, Tekiona 70	Hine te Uru.
223	Tatau Rangi Tairuakena (N.P. 911-1)	Taikatu	Tairuakena.
224	Rongo Tupatea (N.P. 330-183)	Taumaha	Tau, Wiremu te Tau, Taukiwaho.
225	Rangitupoki Pita (N.P. 333-27)	Toko B	Taihurihia.
226	Panenui te Kau (N.P. 333-29)	Toko B	Watene te Whenua.
227	Panenui te Kau (N.P. 333-31)	Toko B	Ngapuka.
228	Panenui te Kau (N.P. 333-33)	Toko B	Rangiwahetuki.
229	Tikapa Tamaohungia (N.P. 333-35)	Toko B	Tito, Tito Hanataua.
230	Ngahinu Mirika (N.P. 411-15)	Waitara XI, Tekiona 32; Waitara VII, Tekiona 86	Henare Matene.
231	H. Tuhata (N.P. 411-17)	Waitara XI, Tekiona 32, Waitara VII, Tekiona 86	Henare Matene.
232	Ngarangi Pakake (N.P. 554-33)	Waitara West, Tekiona 134	Pakeke.
233	Ngauru Mere (N.P. 578-7)	Te Popoti	Tiopira Takarangi.
234	Ngauru Mere (N.P. 589-83)	Umuroa	Tiopira Takarangi.
235	Ngauru Mere (N.P. 600-29)	Ihupuku	Tiopira Takarangi.
236	Te Waari Tipene (W. 53-193)	Maungaraki Nama 8b	Haromi Tipene.
237	Paora Tunu (O. 229-507)	Ngarara West A No. 1	Mere Kai.
238	Peata Te Puia (Wh. 283-157)	Ohawe Township	Te Puia te Whararone.
239	A. W. Falwasser (W. 139-1097)	North Island Tenth	Rangipito.
240	A. W. Falwasser (N.P. 28-79)	Hua, Tekiona 156	Rangipito te Ito.
241	A. W. Falwasser (N.P. 365-39)	Waitara, Poraka 3, Tekiona 7 (karaati 5244)	Rangipito te Ito.
242	A. W. Falwasser (N.P. 393-31)	Kaipikari, Waitara, Poraka 7, Tekiona 5, Poraka 8, Tekiona 5	Rangipito.
243	A. W. Falwasser (N.P. 395-193)	Ohanga	Rangipito te Ito, Matene Rangipito, Matiu Rangi Tupoki.
244	S. J. Jackson (N.P. 50-47)	Taihaere	Rangihemata Paora.
245	Matene Raharuhi (N.P. 28/987)	Nelson Tenth	Riria Wikiato.
246	Te Waka Taparuru	Hawera, Poraka 12, Tekiona 5	Wharematangi.
247	Te Waka Ruru Nohomotu (N.P. 627-45)	Manutangihia	Te Waka Taranui.
248	Samuel J. Jackson, mo Hautorokawa Wi Kamokamo	Wahanga 9 o Tekiona 1 o Oakura	Wi Kamokamo.
249	Samuel J. Jackson, mo Aroaro Ruakere (N.P. 912-1) (N.P. 913-1)	Tekiona 3 me 14, Ahuahu Taone	Pahikura Patumoc.
250	Hone Arama, mo nga tamariki a te tupapaku (N.P. 197-251)	Ngatitupaea	Taitai Mininiki.

KOOTI WHENUA MAORI KI KIHIPANE, A TE 12 O NGA RA O HUNE, 1911.

Tari Kooti Whenua Maori, Kihipane.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Kihipane, a te 12 o nga ra o Hune, 1911, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 29 o nga ra o Mei, 1911.

Na HERORA KAA, Kai-rehita.

[Kihipane, 1911-19.]

KUPU APITI.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
595	Erina Kawowai	Wharehapua Nama 1a	Mita Karakiakore.
596	Pine Ngawaea	Wharehapua Nama 1a	Mita Karakiakore.

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau.

Akarana, 2 o Hune, 1911.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tubia ki raro nei ka uia a te huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau, ki Akarana, a te Mane, te 19 o nga ra o Hune, 1911, i te 10 nga haora i te ata, me era atu take e whakatakatoria tikatia ana ki tona aroaro.

WALTER DINNIE (Waata Tini), Perehitini.

KUPU APITI.

TONO KIA WHAKAETIA HE RIHI.

>Nama.	Nama o te Pukapuka.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Kai-tuku Rihi.
HE TONO TENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.				
1	T. 1910/44	Arthur Thayer Close (na ona roia na Parr raua ko Blomfield)	Pirikotaha	..

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

>Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
HE TONO TENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.					
2	T. 1910/5	He hoko ..	19 Mei, 1910 ..	Otakanini K 2 ..	Kingi Ruarangi me etahi atu ki a Malcolm Buckland.
3	T. 1910/165	He hoko ..		Pupuke B ..	Te Paea Kingi me etahi atu ki a Hami Tau Pepene raua ko Hone Pohe.
4	T. 1910/166	He rihi ..		Pupuke B ..	Te Paea Kingi me etahi atu ki a Hami Tau Pepene raua ko Hone Pohe.
5	T. 1911/7	He hoko ..		Ruapekapeka 1A Nama 1	Henare Kake ki a Matthew James Whitelaw.
6	T. 1911/8	He hoko ..		Ruapekapeka 1A Nama 2	Kake Akarana me etahi atu ki a Matthew James Whitelaw.
7	T. 1911/9	He hoko ..		Ruapekapeka Nama 1B ..	Metu Kake ki a Matthew James Whitelaw.
8	T. 1911/17	He hoko ..		Wawa Nama 1 me C ..	Mikara Maihi me etahi atu ki a Alfred William Edwards, James Thomas Edwards, me William Alderton.
9	T. 1911/35	He hoko ..	6 Tihema, 1910 ..	Marino Nama 2 ..	Wi Tuauru me etahi atu ki a George Frederick Dickeson.
10	T. 1911/38	He hoko ..		Taumatamaukuku ..	Mehaka Paramena me etahi atu ki a George Frederick Dickeson.
11	T. 1911/55	He hoko ..	7 Noema, 1910 ..	Tetahi wahanga o Kaihu 2B Nama 2	Pouritanga to Awha ki a Richard Christie Smith, George Smith, me William Smith o Matakohu, kai-mahi paamu.
12	T. 1911/57	He hoko ..	11 Pepuere, 1911 ..	Puhipuhi Nama 4B North	Patu Hohara ki a Rowland Hill Harrison o Whangarei, toakipa.
13	T. 1911/75	He hoko ..	16 Maehe, 1911 ..	Whakanekeneke Nama 4 (Ngatumu)	Hiria Toe me etahi atu ki a Daniel Hugh Lewis.
14	T. 1911/80	He hoko ..	27 Maehe, 1911 ..	Uakanga Nama 7 ..	Riki Reihana me tetahi atu ki a Frederick William Goodhue o Te Kawakawa, toakipa.
15	T. 1911/81	He hoko ..	31 Maehe, 1911 ..	Manurewa Nama 1 North Nama 2B	Muru Winiata me etahi atu ki a Frederick William Goodhue o Te Kawakawa, toakipa.
16	T. 1911/82	He hoko ..		Manurewa Nama 1 North Nama 3	Miria Kingi me etahi atu ki a Frederick William Goodhue o Te Kawakawa, toakipa.
17	T. 1911/83	He rihi ..		Motatau Nama 4H ..	Wiremu Ngawati me tetahi atu ki a John Alexander Lindesey kia William Martin.
18	T. 1911/84	He rihi ..	17 Pepuere, 1911 ..	Motatau Nama 4F ..	Iha Wiki me etahi atu ki a John Alexander Lindesey Hall o Te Kawakawa.
19	T. 1911/91	He hoko ..	10 Hanuere, 1911 ..	Kohewhata, Tekiona 51..	Henare Wahapu ki a John James Bryers.
20	T. 1911/92	He hoko ..	14 Hanuere, 1911 ..	Tetahi wahanga o Kohe-whata	Wi Tute Penetana ki a John James Bryers.
21	T. 1911/93	He hoko ..	11 Pepuere, 1911 ..	Taraira Nama, tetahi wahanga	Wiremu Wi Hongi ki a Mikara Takiwira, o Kaikohe.
22	T. 1911/94	He hoko ..	10 Pepuere, 1911 ..	Taraira Nama 1 (Houkotuku)	Herepete Pure me etahi atu ki a Alfred William Edwards, o Kaikohe.
23	T. 1911/95	He hoko ..	10 Maehe, 1911 ..	Kohewhata, Tekiona 14..	Wiremu Rukia ki a William Alderton, o Kaikohe.
24	T. 1911/96	He hoko ..	27 Hanuere, 1911 ..	Kohewhata, Tekiona 12..	Kahui Wi te Hira ki a William Alderton, Kaikohe.
25	T. 1911/97	He hoko ..	9 Tihema, 1910 ..	Tetahi wahanga o Kohewhata	Pera Wahapu raua ko Kere te Kou ki a Laurence W. Nelson.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

№.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
26	T. 1911/98	He hoko ..	..	Kohewhata, Tekiona 38..	Wara Para ki a George Frederick Dickeson, Kaikohe.
27	T. 1911/99	He hoko ..	10 Hanuere, 1911 ..	Kohewhata, Tekiona 39 ..	Henare Wahapu ki a George Frederick Dickeson, o Kaikohe.
28	T. 1911/100	He hoko ..	4 Pepuere, 1911 ..	Tetahi wahanga o Taraire Nama 1	Kaipo Hoterene ki a George Frederick Dickeson, o Kaikohe.
29	T. 1911/101	He hoko ..	7 Hanuere, 1911 ..	Kohewhata Whakarongotapuwaē	Wiremu Tuwhai ki a George Frederick Dickeson, o Kaikohe.
30	T. 1911/102	He hoko ..	31 Hanuere, 1911 ..	Kohewhata (Te Anohaewa)	Kato Whakaita me etahi atu ki a Clifford George Dickeson, o Kaikohe.
31	T. 1911/103	He hoko ..	26 Hanuere, 1911 ..	Tetahi wahanga o Taraire Nama 2	Wiremu Manihera ki a Ralph Davison, o Kaikohe.
32	T. 1911/104	He hoko ..	10 Tihema, 1910 ..	Tetahi wahanga o Taraire Nama 1	Tuata Wi Henare me tetahi atu ki a Frank Goffe Dickeson, o Kaikohe.
33	T. 1911/105	He hoko ..	21 Tihema, 1910 ..	Kohewhata (Raupo) ..	Waikere Heke me etahi atu ki a George Frederick Dickeson, o Kaikohe.
34	T. 1911/106	He hoko ..	6 Tihema, 1910 ..	Kohewhata	Wiremu Manihera me etahi atu ki a Clifford George Dickeson, o Kaikohe.
35	T. 1911/107	He hoko ..	3 Mache, 1911 ..	Tetahi wahanga o Taraire Nama 1	Erana Paaka ki a Clifford George Dickeson, Kaikohe.
36	T. 1911/108	He hoko ..	11 Hanuere, 1911 ..	Tetahi wahanga o Taraire Nama 1	Erana Wiremu Paki ki a George Frederick Dickeson, o Kaikohe.
37	T. 1911/109	He hoko ..	11 Mache, 1911 ..	Konoti A Nama 4 (te toenga)	Marara Ratima me etahi atu ki a William Rose.
38	T. 1911/110	He hoko ..	14 Hanuere, 1911 ..	Tetahi wahanga o Kohewhata	Pera Wahapu ki a John James Bryers.
39	T. 1911/111	He hoko ..	10 Hanuere, 1911 ..	Tetahi wahanga o Kohewhata	Wiremu Paki ki a John James Bryers.
40	T. 1911/112	He hoko ..	..	Tetahi wahanga o Kohewhata	Erana Wiremu Paki ki a John James Bryers.
41	T. 1911/114	He hoko ..	3 Tihema, 1910 ..	Paihia Nama 2B ..	Anaru Ngawaka me etahi atu ki a John Harrison.
42	T. 1911/127	He hoko ..	..	Tuhuna	Pongia Wuru ki a Charles Schmidt.
43	T. 1911/128	He hoko ..	..	Tuhuna	Whetu Para ki a Percy Harold Hughes.
44	T. 1911/136	He hoko ..	..	Maungakaramu ..	Hami Wi Mutu me etahi atu ki a Joseph Bowen Cook.
45	T. 1911/5	He hoko ..	..	Pouto Nama 2E Nama 7A	Hiki Peri me etahi atu ki a Charles Newman.

HE TONO HOU ENEI.

46	T. 1911/142	He hoko ..	10 o nga ra o Aperira, 1911	Tetahi wahanga o Pupuke E Nama 1	Anaru Putete Heke me etahi atu ki a John William Hayes, o Kaeo.
47	T. 1911/143	He hoko ..	..	Kaitara Nama 2D ..	Anaru Wiapo me etahi atu ki a Thomas Forester Linnell, o Kaiwaka.
48	T. 1911/145	He rihi ..	..	Tetahi wahanga o Taiharuru Nama 2 ..	Maihi Mahanga me etahi atu ki a Alexander John McGregor, o Whangarei.
49	T. 1911/146	He hoko ..	27 o nga ra o Aperira, 1911	Tongariro A 1B Nama 2..	Hone Toia ki a Harold Montrose Webster, o Taheke, toa-kipa.
50	T. 1911/147	He hoko ..	28 o nga ra o Aperira, 1911	Wairere Nama 2E ..	Hariata Kaihe me etahi atu ki a Edgar Blundell raua ko Richard Blundell.
51	T. 1911/148	He hoko ..	13 o nga ra o Mei, 1911	Rangiawhia 2B Nama 2A	Hone Toia ki a James Cope, o Taheke.
52	T. 1911/149	He hoko ..	29 o nga ra o Aperira, 1911	Ngararatunua C Nama 1	Kiwikiwi Wetiwha me etahi atu ki a Angus Finlayson, o Kamo, kai-mahi paamu.
53	T. 1911/151	He rihi ..	..	Whatitiri Nama 15G ..	Ngaro Kingi me etahi atu ki a Thomas Lennell.
54	T. 1911/152	He hoko ..	..	Oriwa Nama 3B Nama 2	Piripi Karena me etahi atu ki a Eruana Maki.
55	T. 1911/153	He hoko ..	..	Tetahi wahanga o Taiharuru Nama 2	Maihi Mahanga me etahi atu ki a John McCrae, o Parua Bay, kai-mahi paamu.
56	T. 1911/154	He hoko ..	5 o nga ra o Aperira, 1911	Whatitiri Nama 1F ..	Aperahama te Tara ki a Walter Horncastle Millington, o Whangarei, kai-mahi paamu.
57	T. 1911/155	He hoko ..	22 o nga ra o Aperira, 1911	Whatitiri Nama 13G ..	Hemi Kingi ki a Thomas George Symons, o Poroti, kai-mahi paamu.
58	T. 1911/156	He hoko ..	5 o nga ra o Aperira, 1911	Whatitiri 13Z Nama 6B ..	Pera te Taka ki a Walter Horncastle Millington, o Whangarei, kai-mahi paamu.
59	T. 1911/157	He hoko ..	23 o nga ra o Hanuere, 1911	Kohewhata, Tekiona 12..	Hone Peti me tetahi atu ki a Laurence William Nelson, o Whangarei.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

Numa.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
60	T. 1911/158	He hoko ..	..	Ruaapekapeka Nama 5B, Tekiona 1	Tareka Matiu ki a Matthew James Whitelaw, o Kamo.
61	T. 1911/159	He hoko ..	13 o nga ra o Mei, 1911	Ruaapekapeka 5B Nama 2A	Haroka Iwi ki a Matthew James Whitelaw, o Kamo.
62	T. 1911/161	He hoko ..	..	Ruaapekapeka 5B Nama 2C	Hirairua Abataran me etahi atu ki a Matthew James Whitelaw, o Kamo.
63	T. 1911/162	He hoko ..	16 o nga ra o Mache, 1911	Putoetoe Nama 16 ..	Pare Ngahiraka me etahi atu ki a Mary Ann Bryers, o Omapere.
64	T. 1911/163	He hoko ..	3 o nga ra o Mei, 1911	Te Hunoke B ..	Atareta Morunga ki a Mary Ann Bryers, o Omapere.
65	T. 1911/164	He hoko ..	..	Te Hunoke C ..	Peneti Pona me etahi atu ki a Mary Ann Bryers, o Omapere.
66	T. 1911/165	He hoko ..	13 o nga ra o Mei, 1911	Te Hunoke D ..	Hohaia Paniora me etahi atu ki a Mary Ann Bryers, o Omapere.
67	T. 1911/166	He hoko ..	6 o nga ra o Mei, 1911	Te Hunoke E ..	Raniera te Roore me tetahi atu ki a Mary Ann Bryers, o Omapere.
68	T. 1911/167	He hoko ..	13 o nga ra o Mache, 1911	Whenuanui Nama 2 ..	Bere Arama Karaka me tetahi atu ki a Haromi Netana Takarohi raua ko Wiku Netana Takarohi.
69	T. 1911/168	He hoko ..	7 o nga ra o Aperira, 1911	Mangaiti Nama 1A ..	Taniora Rihari ki a Tana Kingi.
70	T. 1911/169	He hoko ..	15 o nga ra o Pepuere, 1911	Te Pupuke J ..	Wiremu Tangata ki a William Henry Saies.
71	T. 1911/170	He rihi ..	14 o nga ra o Mache, 1911	Whatitiri Nama 12r ..	Renata Manihera me etahi atu ki a James Miller Killen.
72	T. 1911/171	He hoko ..	12 o nga ra o Aperira, 1911	Rangihamana C ..	Ani Tuhirangi me etahi atu ki a George Frederick Dickeson, o Kaikohe.
73	T. 1911/172	He hoko ..	8 o nga ra o Tihema, 1910	Taraire Nama 1 ..	Wiremu Paki ki a William Alderton, o Kaikohe.
74	T. 1911/173	He hoko ..	22 o nga ra o Mei, 1911	Otuhi Nama 1 (tetahi wahanga)	Wiremu Wi Hongi ki a John James Bryers.
75	T. 1911/174	He hoko ..	11 o nga ra o Aperira, 1911	Pouto 2E Nama 4c ..	Tamati Pihema ki a Hera Tamati.
76	T. 1911/175	He hoko ..	31 o nga ra o Oketopa, 1910	Ohuangaro Nama 1 ..	Hawira Rae me etahi atu ki a James Joseph Bedggood, o Kaikohe.
77	T. 1911/176	He hoko ..	30 o nga ra o Mache, 1911	Wawa Nama 10 ..	Hone Kaka ki a William Alderton, o Kaikohe.
78	T. 1911/177	He hoko ..	18 o nga ra o Mei, 1911	Tawata, Tekiona 4c ..	Taniora Hetaraka ki a Meta Timoko raua ko Hori Whiu.
79	T. 1911/178	He rihi ..	13 o nga ra o Mei, 1911	Tawata, Tekiona 4c ..	Himi te Rewha me etahi atu ki a Heta Timoko raua ko Hori Whiu.
80	T. 1911/181	He hoko ..	12 o nga ra o Aperira, 1911	Taumatamankuku ..	Hare Patu ki a James Main, o Hikurangi.
81	T. 1911/182	He hoko ..	12 o nga ra o Aperira, 1911	Kohewhata (Te tahi wahanga)	Wiremu Tuwhai ki a Louisa Dickson.
82	T. 1911/183	He hoko ..	27 o nga ra o Mei, 1911	Taraire Nama 2, Tekiona 3G	Paraone Komene ki a Ripi Wi Hongi, o Kaikohe.
83	T. 1911/186	He rihi ..	..	Puhipuhi Nama 4B North	Etahi o nga tangata no ratou te whenua ki a Wilbert Cleary.

HE TONO KIA WHAKAPUTAINA E TE POARI TANA KUPU WHAKAAE I MUA I TE TUKUNGA WHENUA, I RARO I TEKIONA 209 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Numa.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki nga whakahaerenga.

HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.

84	T. 1910/48	He hoko ..	Otakanui C Nama 3 ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Stewart Bros., o te Awaroa.
85	T. 1911/65	He hoko ..	Kopironui B2 ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a A. Southey Baker.
86	T. 1911/66	He rihi he hoko ranei	Puketaururu ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Thomas Bowman Kay.
87	T. 1911/67	He rihi he hoko ..	Kohatutaka ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Alfred George Fogerty.
88	T. 1911/72	He rihi he hoko ranei	Kotuku A ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Sam Herbert Harrison.
89	T. 1911/73	He rihi he hoko ranei	Kotuku B ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Sam Herbert Harrison.
90	T. 1911/78	He hoko ..	Te Awaroa Nama 1A Nama 2B ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Charles Frederick C. Miller.
91	T. 1911/133	He hoko ..	Paheheke ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Frank Coupland Jackson.

HE TONO HOU ENEI.

92	T. 1911/160	He hoko ..	Ruaapekapeka 5B Nama 2B ..	Nga tangata no ratou ake te whenua ki a Matthew James Whitelaw, o Kamo.
93	T. 1911/185	He hoko ..	Te Karawa Nama 3G ..	Nga tangata no ratou ake te whenua ki a Arthur Thayer Close, o Te Ahuahua, kai-mahi paamu.

HE TONO I BARO I NGA TIKANGA O TEKIONA 341 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909, KIA WHAKARITEA HE HUIHUINGA O NGA TANGATA NO RATOU AKE NGA WHENUA E WHAKAHUATIA ANA I BARO IHO NEI.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga aua ki nga whakahaerenga.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.				
94	T. 1911/64	He hoko i nga rakau	Motatau Nama 1	Nga tangata no ratou te whenua ki a Joseph Seymour.
95	T. 1911/74	He hoko ..	Waingarara	Nga tangata no ratou te whenua ki a George Davis me Florence Davis.
96	T. 1911/122	He hoko ..	Whakatabataha Nama 2B ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Alfred Andrews me etahi atu.
97	T. 1911/140	He hoko i nga rakau	Motatau Nama 1	Nga tangata no ratou ake te whenua ki te Kauri Timber Company (Limited).
98	T. 1911/141	He hoko ..	Whakatabataha Nama 2 ..	Nga tangata no ratou ake te whenua ki a A. A. Seaton, o Waimamaku.
HE TONO HOU ENEI.				
99	T. 1911/144	He hoko ..	Kopuawaiwaha Nama 4A Nama 3D ..	Nga tangata no ratou te whenua ki a Charles Orton Knight, o Whangarei, piha.
100	T. 1911/150	He hoko ..	Ohara Nama 4B	Nga tangata no ratou ake te whenua ki a Te Reweti Paenganui, o Batley.
101	T. 1911/179	He hoko ..	Paparua Nama 2c	Nga tangata no ratou ake te whenua ki Edith Fenton, o Akarana, wahine takakau.
102	T. 1911/180	He hoko ..	Paparua Nama 2b	Nga tangata no ratou ake te whenua ki a Edith Fenton, o Akarana, wahine takakau.
103	T. 1911/183	He rihi ..	Kohatutaka	Nga tangata no ratou ake te whenua ki a James Smith, o Otahuhu, kai-mahi paamu.

E 8,753,550 putu rakau e rite ana hei kani ki te mira, kei runga i te Whenua Maori, ka hokona i runga i te tena (tender) e tuwhera ana ki te katoa.

HE whakaaturanga tenei, i runga i nga ritenga o te Ture Whenua Maori, 1909, ka ahei te tuku-a-tuhi-tuhi mai i etahi tena (tender) ki te tari o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau, Akarana, Niu Tireni, a tae noa ki te 12 o nga haora i te awatea o te Wenerei, te 12 o Hurae, 1911, mo te hoko, kia rua nga rota, i nga rakau e rite ana mo te kani ki te mira (he mea kimi te meiha o nga rakau) e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, ko aua rakau kei runga i nga whenua Maori e mau ake nei e tu ana.

KUPU APITI.

PAREMATA-MOKAU PORAKA.—KAUTE O PEIWHAIRANGI.—TAKIWA RURI O RUSSELL ME HUKERENUI.

ROTA NAMA 1.

Nga rakau kei te taha rato o te pae maunga o Paremata-Mokau Poraka.

E 2,004, nga rakau kauri, e whakaarohia ana tera e eke ki te 5,230,400 nga putu superficial.

E 538 nga rakau rimu, e whakaarohia ana tera e eke ki te 837,200 nga putu superficial.

1,356 nga rakau totara, e whakaarohia ana tera e eke ki te 805,100 nga putu superficial.

E 25 nga rakau kahikatea, e whakaarohia ana tera e eka ki te 55,300 nga putu superficial.

E 22 nga rakau matai, e whakaarohia ana tera e eke ki te 11,000 nga putu superficial.

ROTA NAMA 2.

Nga rakau o te taha rawhiti o te pae maunga o Paremata-Mokau Poraka.

E 747 nga rakau kauri, e whakaarohia ana tera e eke ki te 1,549,300 putu superficial.

132 nga rakau rimu, e whakaarohia ana tera e eke ki te 132,000 nga putu superficial.

E 244 nga rakau totara, e whakaarohia ana tera e eka ki te 122,000 nga putu superficial.

E 4 nga rakau kahikatea, e whakaarohia ana tera e eka ki te 9,000 nga putu superficial.

E 4 nga rakau matai, e whakaarohia ana tera e eke ki te 2,250 nga putu superficial.

Te utu e Whakaaria ana, &c.

Hui katoa te utu e whakaaria nei mo nga rakau o runga i Rota 1 (te taha rato o Paremata-Mokau Poraka), e £6,062 17s.; a te utu mo nga rakau o runga i Rota 2 (te

taha rawhiti o Paremata-Mokau Poraka), £1,677 3s. 6d.: he mea whika i runga i nga utu e mau ake nei:—

	Mo te 100 Putu.
Kahikatea	0 6
Kauri	2 0
Rimu	0 6
Matai	1 0
Totara	1 6

Ko te wa e hoatu hei tuanga hei haringa atu i nga rakau. e toru (3) tau: Ko nga rakau kua tuaina engari kaore ano i haria atu i te paunga o aua toru tau i te kore waipeke hei hari atu, i runga ranei i tetahi atu take tika, ka ahei te hari atu i roto i nga marama e ono o muri tonu atu i aua tau e toru; engari me riro atu te whakaare a te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau, ara me marama te Poari e hara i te tangata nana i hoko nga rakau te he te mangere ranei i roa ai aua rakau te harihari atu e ia.

Ko nga tikanga e hokona ai nga rakau, nga moni hei tuku atu i roto i nga tena, me nga wa e utua ai nga rakau me etahi atu mea me titiro i roto i te *New Zealand Gazette* o te 1 o Hune, o te 8 o Hune, me te 15 o Hune, 1911.

WALTER DINNIE (WAATA TINI),
Perehitini o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau.

Whenua Maori ka Rihihia i runga i te Ahihana e Tuwhera ana ki te Katoa.

HE whakaaturanga tenei, i runga i nga tikanga o te Ture Whenua Maori, 1909, me nga rekureihana i raro i taua Ture, ko nga whenua e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei ka tukua kia rihihia i runga i te ahihana e tuwhera ana ki te katoa e te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Aotea, ka tu ki Gammon's Hall, Ohakune, a te Turei, te 27 o nga ra o Hune, a te 2 o nga haora i te awatea, i runga i nga ritenga e whakaaturia ana i raro nei.

KUPU APITI.

KAUTE O WAIMARINO.—TAKIWA RURI O MAKOTUKU, WERENGITANA.

TETAHU wahi o Raetihi 4 B Poraka, kei roto i Poraka IV, Takiwa Ruri o Makotuku, kei waenganui o Ohakune Taone me te Reriwe Teihana i Ohakune. Kua oti tetahi wahi o nga tekiona katoa te tua me te tahu ki te ahi, a ko nga wahi i wera i te ahi kua ruia ki nga karaihe Pakeha i te ngahuru o te tau nei. Ko nga eka o ia tekiona kaore ano i ata mohiotia, a tera e whakatikatikaina i runga i te mapi. Ko te Ohakune-Horopito Rori me te Teihana Rori kua

oti te mahi me te hora ki te kohatu. Ka timataria i naia tata nei te hanga o nga rori ki Tuatini, ki Tohanga a ki te awa hoki. Ka keria he awa hei whakapakihia i te repo e takoto mai nei i roto i Poraka VII, ka whiti taua awakeri i te Tohanga-Rori kia tapoko atu ki Mangawhero Awa.

Rota.	Te-kiona.	Poraka.	Nga Eka.			Te Moni mo te Eka i te Tau.		Hui Katoa te reti mo te Tau.		Wariu mo nga Whaka-painga			
			E.	R.	P.	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
1	1	V	25	2	35	5	0	6	8	9			
2	2	"	24	0	0	5	0	6	0	0			
3	3	"	28	0	0	5	0	7	0	0			
4	4	"	30	2	15	5	0	7	12	6			
5	5	"	25	1	20	7	0	8	17	6			
6	6	"	25	3	0	7	0	9	0	0	30	0	0
7	7	"	14	2	0*								
8	8	"	13	2	25	7	0	4	15	6			
9	9	"	11	3	15	7	0	4	3	0			
10	10	"	7	1	35	7	0	2	12	6	20	0	0
11	1	VI	13	1	20	8	0	5	7	0			
12	2	"	14	1	0	8	0	5	14	0	40	0	0
13	3	"	11	3	10	8	0	4	15	0	20	0	0
14	4	"	13	1	15	8	0	5	7	0			
15	5	"	18	2	15	8	0	7	9	0	20	0	0
16	6	"	7	2	35	8	0	3	2	0	40	0	0
17	1	VII	18	2	10	5	6	5	2	0			
18	2	"	19	3	20	5	6	5	9	4			
19	3	"	13	2	15	5	6	3	14	8			
20	4	"	13	2	20	5	6	3	15	0			
21	5	"	9	1	15	5	6	2	11	0			
22	6	"	6	0	20	6	0	1	16	10			
23	7	"	6	1	30	6	0	1	18	6			
24	8	"	12	3	35	6	0	3	18	0			
25	9	"	13	2	20	6	0	4	2	0			
26	10	"	5	1	10	6	0	2	16	0			
27	11	"	8	1	5	6	0	2	10	0			
28	12	"	9	3	0	7	0	3	8	0			
29	13	"	7	0	0	6	0	2	2	0			
30	14	"	6	2	5	7	0	2	6	0			
31	15	"	5	2	25	6	0	2	14	0			
32	16	"	4	3	30	7	0	1	14	6			
33	17	"	3	2	5	7	0	1	5	0			
34	18	"	3	1	27	7	0	1	4	0			
35	19	"	2	2	5	7	0	0	18	0			
36	20	"	2	0	30	7	0	0	16	0			
37	21	"	1	2	25	7	0	0	12	0			
38	1	VIII	3	2	30	12	6	2	6	0	40	0	0
39	2	"	3	0	20	12	6	1	19	0	40	0	0
40	3	"	2	3	0	12	6	1	14	6	160	0	0
41	4	"	5	0	25	12	6	3	4	6	40	0	0
42	5	"	6	2	35	12	6	4	7	6			
43	6	"	5	0	0	12	6	3	2	6			
44	7	"	5	1	15	12	6	3	7	0			
45	8	"	6	2	15	10	0	3	7	0			
46	9	"	6	1	10	10	0	3	3	0			
47	1	IX	5	2	25	10	0	2	16	6			
48	2	"	6	3	30	10	0	3	9	6			
49	3	"	7	0	35	10	0	3	12	6			
50	4	"	8	3	10	8	0	3	10	6			
51	5	"	8	2	30	8	0	3	8	6			
52	6	"	11	3	20	8	0	3	14	6			

Ko nga tikanga mo te makete kua oti te perehi ki roto ki te Gazette o te 1 o nga ra o te marama o Hune nei, me titiro i reira.

Ko te kape o nga rihi ka taea te titiro i roto i nga Poutapeta i Ohakune West, me Ohakune East, i te Tari o te Hekeretari mo te Tari Maori, Ponake, me te Tari hoki o te Poari, Whanganui.

J. B. JACK,
Perehitini.

Tari o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Aotea, Whanganui, Mei 17, 1911.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waimarino E Nama 14 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Aotea ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waimarino E Nama 14 i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori,

Kahiti—B.

1909, ki Raetihi, a te Turei, te 12 o nga ra o Hurae, 1911, a te 11 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua poraka e mohiotia nei ko Waimarino E Nama 14, tona nui e 450 nga eka, me hoko ki a Mary Tuck, o Moana, Westland, raua ko Mary Gardner, o Nepia, mo te moni e £5 10s. mo te eka.”

I tuhia ki Whanganui, i tenei te 1 o nga ra o Hune, 1911.

J. B. JACK (TIAKI),
Perehitini.

Nga Komiti marae i whakaturia e te Kaunihera Maori mo te Takiwa o Rongokako.

Tari mo nga Kaunihera Maori,
Ponake, 7 o Hune, 1911.

I RUNGA i te whakahaerenga o nga tikanga o tekiona 5 o te Ture Whakatikatika i te Ture Kaunihera Maori, 1903, kua whakaaturia mai kua whakaturia e te Kaunihera Maori o te Takiwa o Rongokako nga Komiti Marae mo te Takiwa Kaunihera o Rongokako e whai ake nei hei whakahaere i roto i nga marae kua whakaingoaia, ko te mana o enei Komiti ka timata atu i te 16 o Pepuere, 1911, a ka mutu mai i te 16 o Pepuere, 1912:—

Komiti Marae o Ranana, Whatarangi, Te Karangi, Moimokuri, Kaiwau—

H. P. Tunuirangi.
Henare Ngapu te Whaiti.
Hohaia te Whaiti.

Komiti Marae o Turanganui ki te tonga, Turanganui ki te rawhiti, Pirinoa, Kohunui, Waitapu, Te Huna—

Arapata te Maari.
Rina Whanganuiatara.
Hana Hiu te Mahi.
Ene Nikorima te Maari.

Komiti Marae o Kaingatahi, Ohaeretahi, Te Hapa, Te Onepu, Awaawaroa—

Hikatula Manihera.
Reupena Flutey.
Tare Ropata.
Kahu Tutura.

Komiti Marae o Kehemane, Takurua, Moiki, Kereitaone, Hautana, Purakau, Papawai—

Niniwa i te Rangitiki.
Raukura Tamahan.
Pou Manihera.
Taituha Waitere.

Komiti Marae o Te Uruotaone, Katataone, Hurunuiarangi, Whakapuni, Tapapanui, Waipoapoa—

Karauria Namana.
Te Hikonga Tuhokairangi.
Te Whetu Tahana.

Komiti Marae o Te Whiti, Te Weru, Whakatikia, Mangakuta—

Makere Reiri.
Kahutahei Ngairo.
Paraike Hemi.

Komiti Marae o Te Oreore, Te Ahipanepane, Hiona, Tuhirangi, Owaka, Te Whangai, Motunairaka B, Akura—

Haeta Henare.
Himiona Haratiera.
Pani te Tau.
Marara Rimene.
Huatahi Aporo.

Komiti Marae o Taueru, Haroto, Ngatokowhitu, Anatotara—

Tuhokairangi te Huki.
Poua Pahira.
Okeroa P. Anaru.

Komiti marae o Whakataki, Mataikona, Aohanga—

Hamuera Potangaroa.
Matutara Hawea Paora.
Hami Potangaroa.

Komiti Marae o Mauriceville, Hamua, Raupanui, Mangatainoka, Ngawapurua—

Nireaha Tamaki.
Ngawhiro Marakaia.
Mohi Maariora.
Hona Manihera.
Pirihira Tatere.

Komiti Marae o Tahoraiti, Makirikiri, Kaitoki—
Rangi Ihaka.
Takana Mauriora.
Tukotahi Kaimokopuna.

Komiti Marae o Peterehama, Okaihoata, Manuka, Okan-
tete, Nuhomu, Ngamahanga, Karori, Te Kaiwhaka-
kupakupa, Paehua, Waikeno—

Te Hamaiwaho Tamati.
Rawhira Paku
Toheroa Atca.
Tioi Waaka.
Kahutea Paku.

JAMES CARROLL,
Minita mo nga Mea Maori.

PANUITANGA.

POUTAPETA PEEKE TIAKI MONI.

1. **I**TUWHERA ana i ia ra he Peeke Tiaki Moni i te nuinga o nga Poutapeta Whakaputa Ota Moni i Niu Tireni, hei tango moni a hoi whakaputa moni hoki i roto i nga haora e whakahaerea ana nga mahi ota moni.

2. Ka hoatu he initarati mo nga moni e tukua ana ki aua peeke, ara e £3 10s. mo ia rau pauna i ia tau ki ia kai-tuku kaore nei ana moni i tuku ai ki reira i nui atu i te £300, engari ka hoki iho te initarati ki te £3 mo ia rau pauna i ia tau mo nga moni i nuku atu i te £300. E £600 te mutunga mai o te rahi o nga moni e whakaetia kia whiwhi initarati.

3. Ko te Kawanatanga hei puna mo nga moni a nga kai-tuku moni ki aua peeke, na reira kaore e kore te tere tonu o te whakaputa mai ano o aua moni ina tonoa a muri atu.

4. Kia kotahi tonu te kaute a te kai-tuku moni e whakatuwhera ki tona ingoa ake.

5. Ko nga ingoa o nga kai-tuku moni ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni me te rahi o a ratou moni i tuku ai ki reira e kore rawa e whakina.

6. Ka ahei te kai-tuku moni ki tetahi o nga Poutapeta Peeke Tiaki Moni ki te tuku moni ki tetahi atu o nga peeke pera o roto o te takiwa poutapeta kotahi, ki te tuku moni ranei ki tetahi atu peeke pera kei roto i tetahi atu takiwa poutapeta ke atu i te mea i whakatuwheratia ra e ia ki reira tana kaute, engari i raro anake i nga tikanga e whai ake nei:—

(a.) Kua toru marama te kaute (matua) e tuwhera ana.

(b.) Ko te roa o te wa e whakaetia hei tukunga moni atu ki tetahi atu takiwa poutapeta i te mea kua tuwhera ra ki reira te kaute, ka whakapotonga kia toru marama, timata atu i te ra i tukua atu ai te moni tuatahi, a ina pau taua wa (ara taua toru marama) kaore e whakaetia kia tukua atu ano etahi atu moni ki taua takiwa poutapeta kia pau ra ano etahi atu marama o toru, haunga ia ki te whakawhitiria te kaute (matua) ki taua takiwa poutapeta. Otira ka ahei te kai-tuku ki te tuku moni atu ki etahi atu takiwa poutapeta, engari ka mau tonu te tikanga kua whakaritea ake nei, ara kia toru marama i te tuatahi te wa e whakaetia hei tukunga moni atu ki reira, a kia toru marama hoki te wa whakataanga o te tuku moni i waenganui o ia o aua takiwa toru marama ra.

7. Ko te kai-tuku moni kua tae ki te toru marama e tuwhera ana tana kaute i roto i te Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Niu Tireni ka ahei tana kaute te whakawhiti ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Ingarangi, a ko te kai-tuku moni ki te Poutapeta Peeke o Ingarangi, mehemea kua toru marama tana kaute e tuwhera ana ki reira, ka ahei hoki tana kaute te whakawhiti ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Niu Tireni.

Ko runga o te moni (hui atu ki ona initarati) e ahei te whakawhiti atu i Niu Tireni hei whawhao ki tetahi kaute Peeke Tiaki Moni kua e nui atu i te £200. Ko nga moni i hipa atu (i taua £200) ka ahei ano hoki te whakawhiti, mehemea (ina whiti) ka herea ki nga puna moni a te Kawanatanga o Ingarangi, engari ko taua moni kua e nui atu i te £500 ina hui atu nga moni utu komihana ki te moni tinana.

Ko nga ahua (forms) o nga pukapuka whakawhiti me nga whakanamama katoa mo taua mahi ka taea te tiki atu i tetahi o nga Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Niu Tireni.

8. Ka ahei te kai-tuku moni ki te tiki atu i ana moni i te Poutapeta Peeke tata ki a ia o roto i te takiwa poutapeta kei reira tana kaute e takoto ana, ki te tiki atu ranei i era atu peeke o roto i tetahi atu takiwa poutapeta, engari me whakarite e ia nga ritenga i whakatakotoria ai nga moni (*Tirohia* a tekiona 6).

Ka taea te unu-a-waea i te moni i nga Peeke Tiaki Moni (mehemea he Tari Waea kei reira) o roto i te takiwa poutapeta kei reira te kaute e takoto ana, engari me hoatu he hikipene hei utu mo te waea atu ki, me te whakahoki mai a, te Tari Upoko o taua takiwa. Ka taea nga unu-a-waea te tuku "*urgent*," engari ki te peratia mo tapiri atu ano tetahi hikipene hei utu.

Ka taea he moni te unu "*by return post*" ki te hoatu te utu o te waea pera atu ki te tari upoko o te takiwa. Ka tukua atu ki te Poutapeta te warati hei whakaputa i nga moni (a ka takoto i reira tae noa ki te ra e tikina atu ai) haunga ia ki te rereke nga tohutohu i roto i te waea unu i nga moni.

9. Ka ahei nga wahine marena ki te tuku moni ki nga Poutapeta Peeke Tiaki Moni, a ko nga moni i tukua peratia e aua wahine, i tukua ranei e tetahi wahine engari no muri mai ka marena ia, ka kiiia he taonga wehe aua moni no taua wahine, a taea noatia te wa e whakaaturia ai ki te Pohimahi Tianara tetahi take tika e whakareretia ai te tikanga.

10. Ka ahei te tuku moni e, mo te taha ranei ki, nga tamariki kaore ano i rite nga tau ki te Peeke Tiaki Moni. Ko nga kai-tuku moni kua nuku atu i te whitu tau te pakeke ka kiiia kua rite nga tau o era; engari ko nga tamariki kei raro iho i te whitu tau te pakeke kaore e tukua kia unu i a ratou moni kia eke ra ano ki te whitu tau te pakeke katahi ka whakaetia kia pera, haunga ia ki te tupono ki tetahi tino take tika.

11. Ko nga Ropu Hoahoa (Friendly Societies), kua ata whakamanaia e te Kai-rehita mo nga Ropu Hoahoa, hui atu ki nga Uniana Kai-mahi (Trades Unions) kua ata rehitatia, ka ahei ki te tuku i a ratou moni ki te Poutapeta Tiaki Moni, kaore e araitia te rahi; engari me matua tuku atu tetahi kape o o ratou ruuri ki te Tumaki (Controller), Tari o te Peeke, Tiaki Moni, Tianara Poutapeta, Poneke.

12. Ko nga Ropu mo nga Mahi Atawhai me nga Mahi Tiaki Rawa (Charitable and Provident Societies), ina ata whakamanaia ki te pera, ka ahei ki te tuku i a ratou moni ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni, engari me matua tuku atu he kape o te pukapuka whakamana i a ratou (charter) me o ratou ruuri ki te Tumaki (Controller).

13. Ka ahei te tuku atu ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni i nga moni a nga Volunteer Fire Brigades, Public Libraries, Mechanics' Institutes, Agricultural and Pastoral Associations, Church Mission Societies, Domain Boards, Cemetery Boards, Recreation Association or Club, and Religious Societies, engari ko nga tono me nga kape o nga ruuri (mehemea he pera) me matua tuku atu ki te Tumaki (Controller) o te Tari o te Peeke Tiaki Moni, Tianara Poutapeta, Poneke.

14. Ka ahei nga Poari Kura me nga Komiti Kura i whakaturia i raro i te Ture mo nga Kura ki te tuku moni (ki taua peeke); engari e taea ai aua moni te unu ma runga anake i te tono me te rihiti a te Kai-tiaki Moni (Treasurer) me tetahi mema kotahi, tokomaha atu ranei, o te Poari o te Komiti ranei i runga i ta te Poari i ta te Komiti ranei i whakahau ai.

15. Ka ahei te whakatuwhera Kaute Huihui (Joint Accounts) ma raua ma ratou ranei e nga tangata tokorua tokomaha atu ranei, mehemea kaore e noho mai ana i taua wa he kaute huihui, takitahi ranei, ma raua ma ratou ranei (i roto i te Peeke Tiaki Moni).

16. Kaute Tiaki (Trust Accounts): Ka ahei te Kai-tiaki o tetahi tangata ki te whawhao i te moni a taua tangata, a ki te whakanoho i taua moni, ki o raua ingoa tahi ko taua tangata.

Ka ahei te tangata ki te tu hei kai-tiaki mo nga kaute maha noa atu ahakoa he kaute tana kei tona ingoa ake i reira i taua wa.

17. Ko nga tono katoa e pa ana ki te mahi a te Poutapeta Peeke Tiaki Moni, me nga utu mo aua tono, ka haere noa atu i roto i te meera kaore e tonoa kia utu pane-kingi.

18. Mehemea tena ano etahi atu whakamaramatanga e hiahia ana, ka taea te tono atu ki nga Poutapeta whakahere e nga mahi a te Peeke Tiaki Moni, me tonu ranei ki te Tumaki, Tari Tiaki Moni, Poutapeta Tianara, Poneke.

D. ROBERTSON,
Hekeretari.

Poutapeta Tianara,
Poneke, 4 Hurae, 1910.